

Втори мандат – приоритети и предизвикателства

Радослав Миленков
Подуправител на БНБ,
ръководител на управление
„Банков надзор“

В рамките на изминалия първи мандат се постигна един от най-значимите успехи до момента в историята на БНБ и банковия надзор, а именно присъединяването на България през 2020 г. към Европейския банков съюз.

Развитието на банковия надзор в страната в рамките на следващия мандат предопределено ще следва рамката на Стратегията на развитие на Единния надзорен механизъм с оглед членството на страната ни в Банковия съюз.

Дългосрочната цел остава непроменена - поддържане на стабилен и устойчив банков сектор с капацитет да абсорбира шокове вкл. от нововъзникващи рискове, и който е способен да подкрепи по-широкия икономически дневен ред в България.

Банковият надзор ще продължи наблюдението, оценката и където е необходимо, приложението на пропорционални надзорни въздействия по отношение капацитета на банките да прилагат адекватна политика за провизиране в контекста на консервативна капиталова и ликвидна позиция. Фокусът ще остане върху осигуряване на ефективно и своевременно отстраняване на констатираните слабости, като ще използва всички надзорни инструменти за постигането на тази цел.

Процесът по надзорен преглед и оценка, както и инспекциите на място ще останат съсредоточени върху предоставянето и наблюдението на кредити и насоките за управление на необслужвани и реструктурирани експозиции. Ще се подлага на оценка капацитета за ранното идентифициране от страна на банките на потенциални финансови затруднения на кредитополучателите вкл. чрез таргетиран преглед на кредитни файлове корпоративни кредити, идентифициране на свързани лица, вътрешни експозиции, както и оценка на стратегията за редуциране на придобити активи.

Банков надзор ще продължи практиката на надзорен диалог с по-малко значимите институции под директен надзор на БНБ по отношение на заявени намерения за изплащане на дивиденди и/или обратно изкупуване на акции. Както и до сега тези банки ще трябва да демонстрират солидна капиталова траектория, формулирана на база консервативни допускания, дефинирани от Банков надзор и внедрени в бизнес плана на банката, предмет на преглед от страна на надзора.

По отношение на макропруденциалния си мандат, БНБ е дефинирала нивото и обхвата на всички капиталови буфери по консервативен и навременен

начин. Акумулацията на всички капиталови буфери в България води до едно от най-високото системно ниво на комбинирано изискване за буфер в Европа. Активното прилагане на макропруденциалните инструменти допринесе за запазване на устойчивостта на банките и за подсигуряване на кредитния им капацитет като предпоставка и фактор за устойчив икономически растеж както по време на пандемията от Covid, така и в периоди на среда със засилена геополитическа несигурност.

Векторът на бъдещото развитие на макропруденциалната политика ще остане подчинен на принципите на консервативност, превантивна насоченост и активно приложение.

Макропруденциалния подход е дефиниран от синергията на изискванията за капиталови буфери и въведените изисквания за кредитните стандарти при отпускане и предоговаряне на кредити, обезпечени с жилищни недвижими имоти. Целта на изискванията е да гарантират, че кредитния растеж е в рамките на консервативни риск параметри.

През последните години един от акцентите в работата на управление "Банков надзор" е оценката на рисковете, свързани с цифровизацията на банковия сектор. В рамките на управление Банков надзор бе създадено специално звено, което разработи, утвърди, а занаяпред и ще продължава да задълбочава своята специфична експертиза в сферата на надзора по отношение на банковата дигитализация и киберсигурност.

Банките оперират в среда, характерна с динамични структурни и дългосрочни тенденции, сред които е цифровизацията. Наблюдаваният бърз напредък в областта на технологиите, включително появата на генеративен изкуствен интелект, и скоростта на внедряването на такива технологии променя банковия сектор, като ускорява и променя продуктово и процесно развитие, но и нови предизвикателства и рискове.

Технологичният напредък и специално цифровата трансформация се утвърждават като приоритет за бъдещето на банковия сектор и от съществено значение е банките да разполагат с адекватни механизми, за да осигурят адекватно управление на рисковете, произтичащи от внедряването на нови технологии. Във връзка с това ключова роля има и комплексната картина на киберзаплахите, тъй като напредъкът в областта на цифровизацията води до нова дименсия на рисковете по отношение на операционната устойчивост на банките.

Не на последно място, превантивните мерки срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма са от ключово значение за банковия сектор. Правомощията на БНБ съгласно националното законодателство обхващат превенцията на изпирането на пари и финансирането на тероризма в банковия сектор, като в същото време ЕЦБ не притежава правомощия в тази област, с изключение като част от оценката на придобивания на квалифицирани дялови участия.

Тези правомощия на европейско ниво бяха възложени на новосъздаден надзорен орган на европейско ниво – Европейски надзорен орган за превенция на изпирането на пари и финансирането на тероризма (Anti-Money Laundering Authority - AMLA). Българската народна банка е установила пълно сътрудничество с този нов надзорен орган и работи с него съгласно съответната европейска правна рамка.

Банков надзор ще продължи прилага систематични действия за спазването на нормативните изисквания за превенция, както и за установяване и ограничаване на свързаните рискове в банковия сектор посредством регулярен преглед и анализ на дейността на кредитните институции в областта на превенцията на изпирането на пари и финансирането на тероризма, и прилагайки рисково-базиран подход, съобразен с насоките на Европейските надзорни органи и националната правна рамка.

В заключение, надзорните стратегии в контекста на изложените приоритети все повече ще бъдат дефинирани на база рисковите профили на банките. Банките с по-сложни или по-високорискови профили ще бъдат обект на още по-интензивен надзор. Ще продължи да се поставя акцент върху навременната намеса при установяване на рисковете, като се гарантира, че коригиращите мерки са ефективни, навременни и пропорционални.

